

Sygn. akt II Ca 53/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Grzesik

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2015 roku w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Kancelarii (...) Spółki Akcyjnej w K.

przeciwko R. F.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Myśliborzu

VI Zamiejscowego Wydziału Cywilnego z siedzibą w C. z dnia 12 listopada 2014r., sygn. akt VI C 209/14

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 12 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w Myśliborzu oddalił powództwo Kancelarii (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. przeciwko R. F.. Apelację od powyższego wyroku złożył powód i zaskarżając go w części oddalającej powództwo co do kwoty 1.280 zł, wniósł o jego zmianę i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 1280 zł wraz odsetkami w wysokości ustawowej liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przewidzianych za obie instancje, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

a) art. 233 k.p.c. poprzez niezasadne przyjęcie, iż powód nie przedstawił dowodów potwierdzających zasadność roszczenia co do kwoty 1280 zł,

b) art. 339 § 2 k.p.c. poprzez niezasadne oddalenie powództwa wyrokiem zaocznym w całości, w sytuacji gdy zasądzenie roszczenia co do kwoty 1280 zł nie budziło wątpliwości.

W uzasadnieniu apelacji powód podniósł, że zostało wykazane zawarcie z pozwanym umowy pożyczki przez spółkę (...) Sp. z o.o., który to podmiot dokonał następnie cesji wierzytelności wynikającej z tej umowy na rzecz powoda.

Zdaniem powoda udowodnione zostało, że w związku z zawartą umową pożyczki pozwany zobowiązany był do zwrotu kwoty 1.507,25 zł. Dowodami to potwierdzającymi miały być umowa pożyczki, potwierdzenie uiszczenia kwoty 1000 zł na rachunek pozwanego oraz umowa przelewu wierzytelności.

Apelujący wskazał również, że na kwotę tę złożyło się: 1000 zł wypłaconej pożyczki, 280 zł prowizji, 17,25 zł oprocentowanie oraz 210 zł opłaty za wezwanie.

Powód wskazał, że umowa pożyczki zawarta była w formie elektronicznej, również obieg dokumentów nastąpił w tej formie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja okazała się niezasadna.

Na wstępie należy wskazać, iż w myśl przepisu art. 505¹³ § 2 k.p.c., jeżeli Sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, to uzasadnienie wyroku Sądu Odwoławczego w postępowaniu uproszczonym powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej orzeczenia z przytoczeniem przepisów prawa.

Uwzględniając powyższe Sąd Okręgowy wskazuje, iż zaskarżony wyrok jest wyrokiem zaocznym, bowiem pozwany nie stawiał się na rozprawie (art. 339 § 1 k.p.c.), jak również nie zajął jakiegokolwiek stanowiska w sprawie, w tym nie wniósł odpowiedzi na pozew, w konsekwencji nie wdał się w spór co do istoty sprawy. Ustawodawca w treści art. 339 § 2 k.p.c. przewidział, iż w takiej sytuacji za prawdziwe przyjmuje się twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Jak przyjmuje się w ugruntowanym orzecznictwie, „niezależnie od wynikającego z art. 339 § 2 k.p.c. domniemania prawdziwości twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy, sąd ma każdorazowo obowiązek krytycznego ustosunkowania się do twierdzeń powoda z punktu widzenia ich ewentualnej zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy” (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1998 r., I CKU 85/98, Lex nr 1216211). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 września 1993 r. (sygn. II CRN 80/93, Lex 156460) wyraził słuszny pogląd, iż sam brak odpowiedzi na pozew nie jest wystarczający do wydania wyroku zaocznego uwzględniającego powództwo, w sytuacji gdy dowody i twierdzenia powoda są niekompletne i pozostawiają wątpliwości co do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu.

W realiach rozpoznawanej sprawy Sąd I instancji prawidłowo przyjął, iż okoliczności faktyczne przytoczone w pozwie oceniane przez pryzmat załączonych doń dowodów, budzą uzasadnione wątpliwości, wobec czego brak było możliwości oparcia się w tym zakresie li tylko i wyłącznie na twierdzeniach powoda.

Sąd Okręgowy zauważa, że powód jako podstawę dochodzonego roszczenia wskazywał na zawartą w dniu 7 października 2013 r. umowę pożyczki nr (...). Taki też numer umowy został wpisany w załączniku do umowy przelewu wierzytelności z dnia 22 stycznia 2014r.

Skoro powód w pozwie oświadczył, że źródłem zobowiązania pozwanego do zapłaty kwoty dochodzonej pozvem jest umowa pożyczki stosownie do art. 720 § 1 k.c., której elementem przedmiotowo istotnym jest obowiązek jej zwrotu, bowiem bez tego elementu nie ma umowy pożyczki (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 r., I CKN 1040/98, LEX nr 50828), a następnie wywiódł, że na pozwanym spoczywał obowiązek zwrotu kwoty wskazanej w pozwie, to winien w oparciu o treść art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. okoliczność powyższą wykazać, czemu w ocenie Sądu Okręgowego nie zdołał sprostać.

Obowiązek udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.) stwarza art. 6 k.c. (ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne) i jako podstawowy przepis w tym przedmiocie, stosowany w postępowaniu sądowym, pozostaje w ścisłym związku i tłumaczony jest w powiązaniu z przepisami kodeksu postępowania cywilnego, normującymi reguły dowodzenia. W procesie cywilnym strony mają obowiązek twierdzenia i dowodzenia tych wszystkich okoliczności (faktów), które stosownie do art. 227 k.p.c. mogą być przedmiotem dowodu. Niewątpliwie pierwszoplanowo należą do nich - w sprawach o zwrot kwoty pożyczki - fakt zawarcia umowy pożyczki oraz wysokość i w konsekwencji obowiązek zwrotu kwoty otrzymanej z tego tytułu. Jeżeli nie można stwierdzić, że powód udowodnił podstawy faktyczne swego żądania, powództwo powinno

zostać oddalone. Ujemne dla pozwanego skutki procesowe jego bezczynności aktualizują się tylko w przypadku, gdy dowody statuujące jego odpowiedzialność, skutecznie przeprowadzi przeciwnik procesowy.

Mając na uwadze powyższe rozważania, na gruncie niniejszej sprawy stwierdzić należy, że powód nie zdołał udowodnić, że przekazywanie określonej kwoty na konto pozwanego nastąpiło w ramach zawartej umowy pożyczki oraz, że pozwany zobowiązany był do jej zwrotu w wysokości wskazanej w pozwie, a to z powodów, o których mowa poniżej.

Ustawowe regulacje udzielania pożyczek osobom fizycznym przez kredytodawcę w zakresie ich działalności zawarte są w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, której przepisy mają zastosowanie w niniejszej sprawie. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. W art. 29 ust. 1 tejże ustawy przyjęto podstawową regułę, według której umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej. W przepisie tym nie określono skutków prawnych niedochowania formy pisemnej, a więc można przyjąć, że została ona zastrzeżona pod rygorem utrudnień dowodowych. Skutki zastrzeżenia formy, o której mowa w art. 29 ust. 1 ww. ustawy należy oceniać na podstawie art. 74 § 1 i 2 k.c. Powyższa regulacja dotycząca wymogu zachowania formy pisemnej ma na celu przede wszystkim ochronę interesów konsumentów będących słabszą stroną obrotu gospodarczego.

Zarówno ww. przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, jak i postanowienia zawarte w projekcie samej umowy ramowej, którą przedłożył powód, przewidują wymóg zawarcia umowy w formie pisemnej. W § 3 ust. 3.10 projektu umowy przewidziano, że „przy pierwszej pożyczce pożyczkodawca prześle projekt umowy ramowej pożyczki na adres wskazany w formularzu rejestracji. Po otrzymaniu umowy ramowej pożyczki pożyczkobiorca podpisze ją i prześle jej egzemplarz na adres pożyczkodawcy (...) Pożyczkobiorca nie odeśle jej do pożyczkodawcy bez podpisu”.

Zauważyć należy, że w procedurze cywilnej nie występuje co prawda hierarchia dowodów, co oznacza, że dany fakt może być wykazywany przez stronę za pomocą dowolnego środka dowodowego, przewidzianego w ustawie procesowej, jednak reguła ta doznaje pewnych ograniczeń w sytuacji, gdy zachodzi potrzeba udowodnienia faktu dokonania określonej czynności prawnej, dla której prawo materialne przewidywało wymóg zachowania formy pisemnej.

Zgodnie z przepisem art. 74 § 2 KC, mimo niezachowania formy pisemnej przewidzianej dla celów dowodowych, dowód ze świadków lub dowód ze stron jest dopuszczalny w trzech wypadkach: jeżeli obie strony wyrażą na to zgodę, jeżeli żąda tego konsument w sporze z przedsiębiorcą, jak również wówczas, gdy fakt dokonania czynności prawnej będzie uprawdopodobniony za pomocą pisma.

Z powyższego wynika, że istota formy pisemnej dla celów dowodowych sprowadza się do ujemnych skutków o charakterze procesowym, które powstają w przypadku niezastosowania się do wymogów tej formy. Skutki te polegają na ograniczeniu możliwości przeprowadzenia postępowania dowodowego i obciążają tę stronę, która nie dokonała czynności prawnej w przepisanej formie. Wymogi co do zachowania formy pisemnej mogą przy tym wynikać wprost z ustawy, jak również mogą być przewidziane umową stron.

W niniejszej sprawie powód na okoliczność zawarcia umowy pożyczki przedstawił jedynie projekt umowy ramowej pożyczki, który nie został podpisany przez żadną ze stron. Nie została tu dochowana forma pisemna zawarcia umowy pożyczki zastrzeżona dla celów dowodowych. Wydruk załączony przez powoda nie może stanowić dowodu na to, iż umowa pożyczki o treści tam wskazanej została przez strony zawarta. Świadczy on jedynie o tym, że projekt takiej umowy ramowej został sporządzony. W świetle art. 245 k.p.c. wydruk nie zawierający niczyjego podpisu nie jest w ogóle dokumentem (wyrok SA w Lublinie z 13.09.2012r I ACa 434/12, za LEX nr 1220530).

W rozpoznawanej sprawie powód nie wykazał również, innymi niż umowa zawarta w formie pisemnej, środkami dowodowymi, że pozwany złożył oświadczenie woli zawarcia umowy pożyczki na warunkach określonych w projekcie umowy ramowej.

W szczególności na fakt zawarcia przez pozwanego umowy pożyczki określonej treści nie wskazuje podnoszona przez powoda okoliczność, iż pozwany zapłacił na rzecz powoda przelewem kwotę 0,01 zł i przez to potwierdził warunki zawarcia umowy. Po pierwsze zauważyć należy, że opłata w wysokości 0,01 zł jest jedynie opłata, którą powód pobiera za rejestrację w serwisie internetowym. Po drugie zaś pomimo wymienienia przez powoda w treści pozwu dowodu w postaci potwierdzenia dokonania przelewu rejestracyjnego, faktycznie dowód ten nie został przedłożony. W aktach sprawy brak jest wydruku bądź kopii potwierdzenia uiszczenia przez pozwanego kwoty 0,01 zł na rachunek powoda. Powód nie wykazał więc, że pozwany w ogóle dokonał opłaty rejestracyjnej w wysokości 0,01 zł ze swojego rachunku bankowego. Okoliczność ta nie może być tym samym podstawą do dokonywania dalszych ustaleń w sprawie.

Ponadto w projekcie umowy ramowej w § 1 ust. 1.3 powód przewidział, że „pożyczkodawca będzie udzielał pożyczkobiorcy kolejnych pożyczek na wniosek pożyczkobiorcy. Warunki kolejnych umów pożyczek będą potwierdzane pożyczkobiorcy na piśmie lub przesyłane mu drogą elektroniczną”.

W niniejszej sprawie powód nie przedstawił dowodów na to, iż pozwany w ogóle złożył wniosek o udzielenie mu pożyczki i aby została zawarta kolejna umowa pożyczki w kwocie 700 zł. Nie sposób również nie zauważyć, rozbieżności pomiędzy numerem umowy pożyczki wskazanej w umowie przelewu wierzytelności, a numerem umowy ramowej pożyczki (nr (...)i nr (...)).

Nie też zauważyć, iż z twierdzeń pozwu, z umowy przelewu wierzytelności i zawiadomienia pozwanego o przelewie wynikało, iż R. F. udzielono pożyczki w kwocie 700 zł. Zatem przelew na kwotę 1000 zł nie może być uznany za dowód udzielenia pożyczki, o której mowa w pozwie.

Reasumując należy stwierdzić, iż powód nie udowodnił, że umowa pożyczki na kwotę 700 zł w ogóle została z pozwanym zawarta, nie można zatem ustalić na jakiej podstawie powód dochodzi zwrotu kwoty wskazanej w pozwie. Sąd Rejonowy rozpoznający sprawę nie miał możliwości zweryfikowania prawdziwości twierdzeń powoda na podstawie zaoferowanego przez niego materiału dowodowego. Na powodzie ciążył ciężar udowodnienia faktów, z których wywodził skutki prawne, a nie obowiązek jedynie ich uprawdopodobnienia.

W związku z powyższymi uchybieniami w zakresie dowodzenia, powództwo nie mogło zostać uwzględnione.

Mając powyższe na uwadze oraz nie znajdując podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. apelację powoda oddalił, o czym orzekł jak w sentencji.